

Ο Ελπιδοφόρος Ιντζέμπελης συναντά την Ελένη Σαραντίτη

Η ΕΛΕΝΗ ΣΑΡΑΝΤΙΤΗ ΑΝΗΚΕΙ ΣΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ ΠΟΥ ΓΡΑΦΟΥΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΓΙΑ ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΝΕΟΥΣ. ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΓΝΩΡΙΣΑ ΜΕΣΑ ΑΠ' ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΗΣ Ο ΚΗΠΟΣ ΜΕ ΤΑ ΑΓΑΛΜΑΤΑ. ΜΕ ΤΟ ΒΡΑΒΕΥΝΕΝΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΚΑΠΟΤΕ Ο ΚΥΝΗΓΟΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΑ ΟΤΙ ΕΚΑΝΕ ΕΝΑ ΑΚΟΜΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ ΑΛΜΑ ΓΙΑΤΙ ΕΓΡΑΨΕ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΕΚΕΙΝΗ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΔΕΝ ΕΙΧΑΝ ΑΣΧΟΛΗΘΕΙ ΠΟΛΛΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ. ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΟΠΩΣ Ο ΚΑΒΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΓΓΕΛΟΥ ΚΑΙ Ο ΔΡΟΜΟΣ ΤΗΣ ΓΟΡΓΟΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΑΤΑ Η ΘΥΣΙΑ. ΣΤΟ ΝΕΟ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟ Η ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΣΤΗ ΘΥΣΙΑ ΤΩΝ ΤΡΙΑΚΟΣΙΩΝ ΣΠΑΡΤΙΑΤΩΝ ΥΠΟ ΤΗΝ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ ΤΟΥ ΛΕΩΝΙΔΑ. Η ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΛΛΑ ΚΑΙ Η ΔΟΥΛΕΜΕΝΗ ΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΓΟΗΤΕΥΟΥΝ ΚΑΙ ΜΑΣ ΔΙΝΟΥΝ ΤΗΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΝΑ ΣΥΝΟΜΙΛΗΣΟΥΜΕ ΜΑΖΙ ΤΗΣ.

ΠΟΙΑ ΗΤΑΝ Η ΑΦΟΡΜΗ ΓΙΑ ΝΑ ΓΡΑΦΕΙ ΤΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ Η ΘΥΣΙΑ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ;

Για να γράφει το καινούριο μυθιστόρημά μου η Θυσία αφορμή δεν στάθηκαν οι εκδόσεις ΠΑΤΑΚΗ, δεν μου συνέβη ποτέ αυτό - δηλαδή να γράψω κάτι έπειτα από προτροπή, ανάθεση, παραγγελία (ή όπως αλλιώς ονομάζεται). Στις εκδόσεις ΠΑΤΑΚΗ το παρέδωσα ολοκληρωμένο, έτοιμο να τυπωθεί. Ο λόγος που ξεκίνησα να γράφω, ή μάλλον αρχικώς να ερευνώ τί κρυβόταν πίσω από αυτό το μεγάλο δράμα και από αυτή την ύψιστη θυσία, είναι πολύ ανθρώπινος - όπως πολύ ανθρώπινος ήταν και ο ήρωάς μου. Ο ήρωάς μας. Κάποτε είχα διαβάσει ότι του άρεσαν τα αστεία, τα καλαμπούρια, τρελαινόταν να πειράζει τους πολεμιστές, να τον πειράζουν. Του άρεσαν οι φάρσες ενώ είχε μάθει πολλά νανουρίσματα και ταχταρίσματα για τον γιο του που ήταν μικρούλης. Κι αν πεις για τη λατρεία στη γυναίκα του, αυτή, άλλου κόσμου αγάπη. Κοίτα, είπα τότε μέσα μου, κοίτα που δεν είναι από μάρμαρο ή πέτρα, ή σίδηρο. Που δεν είναι μόνο ένας πολεμιστής εξ επαγγέλματος και σκληρυμένος από αυτό. Με τον καιρό άρχισα να τον γνωρίζω καλύτερα, έως ότου μέσα μου άρχισαν να κυοφορούνται διάφορα - ώσπου ήρθε η ώρα της πλήρους αφοσίωσης και της πιο μεγάλης πειθαρχίας. Μάλιστα, έτσι ξεκίνησα, μα κάπως έτσι ξεκινούν όλα τα ωραία, μια και για μένα το ότι έγραψα το βιβλίο αυτό είναι ωραίο. Διότι δεν φανταζόμουν, δεν περίμενα ότι θα τιθάσευα τόσο υλικό, το πλείστον σπάνιο και δυσεύρετο υλικό για μάχες και συγκρούσεις, για μύθους και νόμους, για εποικισμούς, μαθητείες, συνήθειες και ζώα, φίλιες και έρωτες, κοινωνία, σύνορα, κατακτητές και κατακτημένους, για την τέχνη, τις πανηγύρεις, τη μουσική, ω, και λατρείες, και κληρονομίες και άπειρα άλλα, ως και για τη ζωή τότε των Περσών, και για των προγόνων τους ακόμη, και όλα αυτά θα συνταιριάζονταν αρμονικά και θα αποκάλυπταν το αληθινό πρόσωπο του πιο μεγάλου βασιλιά της αρχαίας ελληνικής ιστορίας.

Η ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΑ ΛΕΩΝΙΔΑ, ΣΤΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ, ΣΚΙΑΓΡΑΦΕΙ ΜΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΓΕΝΝΑΙΑ ΜΑ ΣΥΝΑΜΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ. ΠΟΙΑ ΗΤΑΝ ΟΜΩΣ Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ;

Η πληροφορήσή μου, τα πάμπολλα αναγνώσματα που αναζήτησα, οι διάφορες πηγές, αυτό μαρτυρούν: ότι ήταν ένας καλός, αλληλέγγυος, ανοιχτόκαρδος άνθρωπος αν και αρκετά περήφανος για την καταγωγή του (από τον Ηρακλή) και, επίσης, αρκετά μορφωμένος. Είχε λάβει καλή παιδεία - όπως άλλωστε όλοι οι Σπαρτιάτες που από νήπια κατατάσσονταν στη Βούα - ήξερε μουσική, χορό (την πυρρίχη), γνώριζε τον Όμηρο, τη Σαπφώ, καλά μαθηματικά, λάτρευε τη φύση, εφόσον μέσα εκεί ζούσε κατά τη διάρκεια της Αγωγής, λάτρευε τα μικρά παιδιά, σεβόταν τους γεροντότερους και ήταν θρησκευόμενος - όπως όλοι οι πολίτες της Σπάρτης. Είχε κι έναν σκύλο κυνηγετικό, μια παράξενη ράτσα που εκτρεφόταν μόνο στη Σπάρτη, μείξη αλεπούς και σκύλου, Καστορίδες ονομάζονταν και τους εμπορεύονταν μάλιστα, είχε, λοιπόν, ένα σκύλο που όταν δηλητηριάστηκε από φυτό, ο Λεωνίδας, άγαμος τότε, κλείστηκε στο σπίτι του και θρήνησε.

Είχε δε την τύχη να τον αναθρέψουν δυο θαυμάσιοι γονείς: Ο βασιλιάς Αναξανδρίδας ο επονομαζόμενος και έντιμος και η μητέρα του, από το ίδιο γένος των Ηρακλειδών, της οποίας το όνομα δεν αναφέρεται πουθενά, και η οποία είχε κάνει σπουδές στη μουσική, είχε κάνει αθλητισμό και χορό, σαν όλες τις νέες, γνώριζε γραφή και ανάγνωση, αν και η κλήση της ήταν η ιατρική - με τα βότανα που τα γνώριζε και με το εκ γενετής «χάρισμά της» θεράπευε τους είλωτες οι οποίοι την επισκέπτονταν κατά δεκάδες οσάκις πήγαινε στα κτήματά τους. Ο βασιλιάς και η βασίλισσα ήταν πολύ ερωτευμένο ζευγάρι, αυτό το μαρτυρούν όλοι οι αρχαίοι συγγραφείς μα και οι νεότεροι, και είναι γνωστό ότι ο Αναξανδρίδας δεν υπέκυψε στις πιέσεις των εφόρων και της γερουσίας να χωρίσει τη βασίλισσά του επειδή τον πρώτο καιρό δεν είχε τεκνοποιήσει.

Αυτού του ξεχωριστού ζεύγους τέκνο ήταν ο Λεωνίδας, δηλαδή γεννήθηκε μες στην αγάπη και μέσα σ' αυτήν έζησε τα πρώτα χρόνια του. Μεγαλώνοντας δε, ανεξαρτήτως των πολεμικών αρετών και της ονομαστής στρατηγικής του, έγινε ένας προσηπής άνθρωπος με αρχές.

ΣΤΗ ΘΥΣΙΑ ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΕΝΤΥΠΩΣΙΑΖΕΙ ΤΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗ ΕΙΝΑΙ Η ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΟΥ ΚΑΝΕΤΕ ΣΤΟΝ ΛΕΩΝΙΔΑ. ΑΥΤΟ ΤΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΔΕΝ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΕΙ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΣΑΣ ΑΠΟ ΑΝΑΛΟΓΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ;

Πράγματι. Δεν έχω μέχρι τώρα διαβάσει ανάλογα βιβλία, αν και πολλοί συγγραφείς λογοτεχνίας κι άλλοι τόσο ιστορικοί έχουν ασχοληθεί με τη Λακεδαίμονα και το έπος των Θερμοπυλών. Όπως και πολλοί κινηματογραφιστές. Σε αιώνες περασμένους και ποιητές και ζωγράφοι. Κανείς όμως από αυτούς δεν αναζήτησε «το άλλο πρόσωπο» του ήρωα, κανείς δεν σκέφθηκε αν πόνεσε, αν ποτέ έκλαψε, αν ήταν τρυφερός πατέρας, αφοσιωμένος σύντροφος, κανείς δεν φαντάστηκε ότι ναι, μπορεί και να φοβόταν όταν αναχωρούσε για τη θυσία. Δεν αναρωτήθηκε κανείς αν, τη νύχτα την τελευταία, νοσταλγούσε ή πονούσε. Ασφαλώς και συνέβαιναν όλα αυτά. Άνθρωπος ήταν. Κι ακόμη, δεδομένων των δεσμών που είχε ο Λεωνίδας με τη φύση, γιατί να μην ανακαλέσει για την τελευταία τέρψη του μέχρι και τα σαμιαμίδια ή τους πετροκότσιφες; Τις μυρωδιές του ποταμού και τη φούρια του, τα πλατάνια και τις αλεπούδες, και «να φυτρώσουν δένδρα ξάφνου. Να κελαιδήσουν πουλιά. Να χυθούν γάργαρα νερά. Να ακουστούν πηγές να κελαρίζουν. Εδώ. Εδώ να υποδεχθώ και την Κυρά μου», εκφράζει τον οδονηρό πόθο του κάποια στιγμή. Ασχέτως αν έπειτα έγινε το παγκόσμιο σύμβολο της αντίστασης του ανθρώπου ενάντια στην υπεροπτική δύναμη και την αδικία, ο Λεωνίδας ήταν άνθρωπος, και τον άνθρωπο αυτό ζήτησα να πλησιάσω. Αλλιώς, γνωστή η ανδρεία του, γνωστή και η απόφασή του της απέλπιδης μάχης. Πονούσε, πώς δεν πονούσε όλη τη νύχτα. Εδώ ο Ιησούς από τον σταυρό έβαλε φωνή γεμάτη παράπονο «Ελωί, Ελωί, λιμά σαβαχθανί», (Ο Θεός μου, ο Θεός μου, εις τι με εγκατέλιπες;) Και ο Λεωνίδας «Αν μας ακούει ο Δίας», μονολογεί.

Ναι, ξέρω ότι το βιβλίο μου είναι διαφορετικό από τα άλλα που γράφτηκαν μέχρι τώρα για τον ήρωα των Θερμοπυλών' αλλά αν ήταν να γράψω ένα ακόμη για τη γενναιότητα και την αυτοθυσία του Λεωνίδα και των Τριακοσίων του ως και των άξιων σεβασμού Θεσπιέων, δεν θα το επιχειρούσα καν. Και δεν θα δούλευα κοντά τέσσερα χρόνια απομονωμένη, στερημένη από φίλους, διασκεδάσεις, ασυνεπής σε κοινωνικές υποχρεώσεις, λησμονώντας οποιαδήποτε ψυχαγωγία. Μεσ στο γραφείο μου, μες στις σελίδες μου, λέξη τη λέξη, σκέψη τη σκέψη, πληροφορία την πληροφορία, με προσοχή, με σέβας πλησίαζα τον Άνθρωπο Λεωνίδα. Και πλησίαζοντάς τον, τον αγάπησα. Τον μελλοθάνατο αρχιστράτηγο που απευθύνεται στους πολεμιστές του λέγοντας, «Θέλω να με κοιτάξετε' θέλω να διακρίνετε, όσο αυτό είναι δυνατόν, πόσο τιμητικά μιλούν τα μάτια μου για εσάς, με πόσον σεβασμό...», τον αγαπάς για πάντα. Να η ανταμοιβή μου. Μεγάλη ανταμοιβή όπως και μεγάλη τιμή ότι αποτόλμησα αυτό το εγχείρημα. Και ότι το έφερα εις πέρας αποκομίζοντας πλούτη πνευματικά και πλούτη της καρδιάς.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΣΠΑΡΤΗΣ ΕΙΧΕ ΓΑΛΟΥΧΗΣΕΙ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΜΕ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΦΙΛΟΠΑΤΡΙΑΣ. ΑΥΤΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΕ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΥΡΙΟ ΛΟΓΟ ΠΩΣ ΔΕΝ ΦΟΒΗΘΗΚΕ ΝΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΕΙ ΤΙΣ ΣΤΡΑΤΙΕΣ ΤΟΥ ΠΕΡΣΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ;

Θα σας απαντήσω με τις πληροφορίες που έδωσε στον Ξέρξη ο Σπαρτιάτης Δημάρατος, σύμβουλος του κατά την εκστρατεία και αδικώς εκπεσών βασιλιάς των Λακεδαιμονίων. Η προσωπικότητά του είναι τραγική και είναι από τους πιο σημαντικούς χαρακτήρες του έργου μου. Είπε, λοιπόν, στον Ξέρξη που είχε μείνει κατάπληκτος ότι μια χούφτα Έλληνες του αντιστάθηκαν:

«Βασιλιά, εγώ με βεβαιότητα μόνο για τους Σπαρτιάτες μπορώ να μιλήσω. Σχετικά με αυτούς λοιπόν, άκου. Ούτε να το διανοηθείς ότι οι Λακεδαιμόνιοι θα δέχονταν από εσένα διαταγές. Δεν είναι δούλοι κανενός οι συμπατριώτες μου, μήτε και θα γίνουν. Και μάθε ότι θα σε πολεμήσουν μέχρις ενός, ακόμη και αν η υπόλοιπη Ελλάδα σκύψει το κεφάλι ενώπιόν σου. Δεν έχει σημασία πόσοι θα συγκεντρωθούν τελικώς στο πεδίο της μάχης. Χίλιοι ίσως; Λιγότεροι;

Περισσότεροι; Πάντως, όσοι και αν είναι, θα σου αντισταθούν. Θα σε αντιμετωπίσουν όπως εκείνοι ξέρουν. Και ξέρουν καλά, βασιλιά μου... Είναι οι καλύτεροι πολεμιστές όλου του γνωστού και άγνωστου κόσμου' διότι ελέγχονται από εξουσία πολύ ανώτερη και από τη δική σου. Ελέγχονται από τον νόμο στον οποίο υπακούουν τυφλά. Και ο νόμος ορίζει να μην υποχωρείς ποτέ από την μάχη όσο πολυάριθμοι εχθροί και αν έχεις απέναντί σου. Ο νόμος διατάσσει να πολεμήσεις με γενναιότητα και να νικήσεις ή να πεθάνεις». (Το περιστατικό το αναφέρει ο Ηρόδοτος).

Εκτός αυτού, είμαι πλέον πεπεισμένη ότι ο Λεωνίδας ξεκίνησε για τη θυσία έχοντας επίγνωση της ιερότητας της εκστρατείας. Άλλωστε, από τους Δελφούς είχαν πάρει την προφητεία: «Η η Σπάρτη θα καταστραφεί, ή ολόκληρη η γη του Λακεδαίμονα θα θρηνηθεί τον θάνατο ενός βασιλιά του οίκου του Ηρακλή». Ο βασιλιάς του οίκου του Ηρακλή ήταν ο Λεωνίδας ο οποίος πήρε τον δρόμο του μαρτυρίου για τη σωτηρία της Σπάρτης.

Ο ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΤΡΙΑΚΟΣΙΟΙ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ ΤΟ ΠΙΟ ΤΡΑΝΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΑΥΤΟΘΥΣΙΑΣ. ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΟΜΩΣ ΤΕΤΟΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΤΗ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΠΟΧΗ;

Ω καιροί! Ω ήθη! Θα μπορούσα να αναφωνήσω εδώ. Δυστυχώς. Διαφορετικά διαπαιδαγωγούμε τα παιδιά μας πλέον εμείς και εντελώς διαφορετικά τα «νοιάζεται» η πολιτεία. Όσο τα νοιάζεται. Μα είναι φανερό. Τα στρέφουμε (ελάχιστες οι εξαιρέσεις) προς μια επαγγελματική αποκατάσταση (βλ. οικονομική) που θα τους εξασφαλίσει και κοινωνική (βλ. κοσμική) προβολή, σνειρευόμαστε γι' αυτά ανέσεις και επιτυχίες, φήμη και άνετη έως πολυτελή διαβίωση, κι ούτε που μας περνά από τον νου ότι με πίστη και υπομονή θα μπορούσαμε να τους ενδυναμώσουμε κρίση, εμπιστοσύνη και αίσθημα, να γίνουν πρώτα απ' όλα άνθρωποι συμμετοχοί, ευαίσθητοι και ανθεκτικοί. Και γι' αυτό αισιόδοξοι. Και ευτυχισμένοι ίσως.

Δεν αρνούμαι, σε δύσκολες περιπτώσεις ο Έλληνας έχει αρθεί στο ύψος του, στο ύψος του ανθρώπου, του εντιμου και γενναίου πολίτη που σέβεται και ιονά την πατρίδα και απεχθάνεται το άδικο και το πολεμά. Κάποτε και θυσιάζεται για τις ιδέες του. Ή τα ωραία του πάθη. Ή από την ανάγκη του για ελευθερία. Α.χ. η εξέγερση του '21. Η νικηφόρα αναμέτρηση του στρατού μας με τις ιταλικές δυνάμεις (28 Οκτ. - 13 Νοεμβρ. '40). Η αντίσταση ορισμένων κατά τη διάρκεια της δικτατορίας. Αλλά σήμερα... Δεν κοιτάτε τι γίνεται γύρω μας; Βεβαίως γνωρίζω ανθρώπους σεμνούς και αφοσιωμένους, άτομα που παράγουν έργο σημαντικό, σημαντι-

INFO

1. Η Ελένη Σαραντίτη γεννήθηκε στη Νεάπολη Λακωνίας, από δεκαεπτά ετών, όμως, ζει στην Αθήνα. Έμαθε Βιβλιοθηκονομία στην Εθνική Βιβλιοθήκη και αγγλικά σε κολλέγιο του Λονδίνου. Στα δεκαεννέα της χρόνια τυπώνεται το πρώτο της βιβλίο, το οποίο διδάσκεται στο πανεπιστήμιο του Μονάχου, ενώ άρχισαν να δημοσιεύονται κείμενά της σε Αθηναϊκές εφημερίδες. Το εφηβικό βιβλίο της *Κάποτε ο Κυνηγός* απέσπασε τον Έπαινο της ΟΥΝΕΣΚΟ στον παγκόσμιο διαγωνισμό νεανικής λογοτεχνίας με θέμα την ανοχή και την κατανόηση, τιμήθηκε με το βραβείο του Κύκλου του Ελληνικού παιδικού βιβλίου και επίσης με το Κρατικό Βραβείο νεανικού βιβλίου του Υπουργείου Πολιτισμού. Από τα δέκα -εν συνόλω- βιβλία της, τρία έχουν γίνει σίριαλ για την κρατική τηλεόραση και αρκετά διηγήματά της μεταφράστηκαν στα γερμανικά, σουηδικά και δανέζικα. Συνεργάστηκε με το ραδιόφωνο και την τηλεόραση σε εκπομπές βιβλίου ενώ σε εφημερίδες και περιοδικά της Αθήνας δημοσιεύει κατά καιρούς διηγήματα, άρθρα, ταξιδιωτικά, πορτρέτα συγγραφέων. Το ιστορικό μυθιστόρημά της *Ο κάθος του Αγίου Αγγέλου* ήταν υποψήφιο για το Κρατικό Βραβείο μυθιστορημάτων του 2000.

και και οι ίδιοι, αλλά αυτοί μένουν μακριά από δημοσιότητες και ΜΜΕ. Ούτε τους ενδιαφέρουν αυτά, μήτε και αυτά (τα ΜΜΕ) ενδιαφέρονται γι' αυτούς.

Τώρα, αν υπάρχουν τέτοιοι Έλληνες, τέτοιοι πατριώτες τη σημερινή εποχή, τι να σας πω, λυπάμαι, αλλά δεν νομίζω. Άλλωστε, πουθενά στην ιστορία, θαρρώ όλων των λαών, δεν θα συναντήσουμε θυσία αυτού του μεγέθους. Και της ακτινοβολίας αυτής.

ΣΗΜΕΡΑ ΕΚΔΙΔΟΝΤΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ. ΔΙΑΒΑΖΟΥΝ ΟΜΩΣ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΤΕΤΟΙΑ ΒΙΒΛΙΑ; ΓΝΩΡΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΑΣ;

Πάνε τώρα περίπου οκτώ χρόνια που το ιστορικό μυθιστόρημα έχει κατακτήσει μια καλή θέση στις συνειδήσεις αρκετών Ελλήνων αναγνωστών. Μερικοί από αυτούς δηλώνουν ότι διαβάζοντας ιστορικά μυθιστορήματα μαθαίνουν μέσα από διαδικασίες ευχαρίστησης, ή αγωνίας έστω, σελίδες της ιστορίας που αγνοούσαν. Άλλοι, πάλι, τα διαβάζουν για να γυρνούν σε χρόνους παλαιούς και εποχές χαμένες. Αυτοί είναι οι νουσταλγοί. Υπάρχουν βεβαίως και οι άλλοι που τα διαβάζουν για την απόλαυση απλώς ενός καλού βιβλίου - εάν βέβαια αυτό πληροί τους όρους. Πάντως στην αγορά υπάρχουν πάμπολλα ιστορικά μυθιστορήματα, όχι όλα καλά βεβαίως. Αν τα διαβάσεις θα βρεις λάθη και ανακρίβειες, υπερβολές που αγγίζουν το κωμικό, όπως π.χ. σε έργα ξένων μυθιστοριογράφων, ευτυχώς όχι πολλών. Οι Έλληνες συγγραφείς είναι πιο προσεκτικοί, ίσως γιατί οι σελίδες αφορούν την πατρίδα μας, ίσως και γιατί γνωρίζουν κάτι περισσότερο από τους συναδέλφους του εξωτερικού.

Όσον αφορά τα βιβλία της ιστορίας, είναι αλήθεια, κινούνται αρκετά καλά. Δεν βλέπετε το βιβλίο της Ελένης Γλύκατζη-Αρβελέρ *Γιατί το Βυζάντιο*; Μήνες τώρα είναι ανάμεσα στα πιο περιζήτητα βιβλία. Και έτσι θα συνεχίσει, νομίζω. Ή, ας πούμε, τα ενδιαφέροντα βιβλία του Paul Cartledge. Ή, ακόμη και του Rupert Matthews.

Ρωτάτε εάν εμείς οι Έλληνες γνωρίζουμε την ιστορία της χώρας μας; Όχι όσο πρέπει. Και όχι αυτή που πρέπει. Την αληθινή. Πόσα και πόσα δεν έμειναν σκοπίμως σε σκοτεινούς παράδρομους... Εννοώ πως οι άνθρωποι που έγραψαν τα εγχειρίδια ιστορίας, αναφέρομαι στη νεότερη Ελλάδα, ήταν σχεδόν πάντα υποκειμενικοί ή υπηρετούσαν ιδεολογίες ή καταστάσεις. Και η ιστορία δεν διδάσκεται σωστά στα σχολεία' ακόμη και σήμερα, πολλοί από τους διδάσκοντες δεν αναζητούν την ουσία και τα «γιατί» παρά στέκονται στα γεγονότα - αλλά αυτό δεν είναι σφάλμα δικό τους.

2. Ο Ελπιδοφόρος Ιντζέμπελης είναι συγγραφέας. Το τελευταίο του βιβλίο: *Σταθμός Ζωή* εκδόθηκε από τις εκδόσεις ΣΤΟΧΑΣΤΗΣ

Η ΘΥΣΙΑ
ΠΑΤΑΚΗΣ